

"Den yttersta konsekvensen av Tjernobyl"

Smittad älgkalv grävs ner

□ Den yttersta konsekvensen av kärnkraftshaveriet i Tjernobyl träffade Ångersjö jaktlag utanför Hörnefors i Umeå kommun i går. Då kom det dystra beskedet att samtliga tre älgkalvar man fällt dagen innan hade mycket höga cesiumhalter, den högsta på 2 428 bq. Några timmar senare rasslade en traktor och en kärva iväg genom skogen. I kärnan låg en älgkalv, den med de högsta värdena.

□ Dystra älgjägare med spadar åkte med som passagerare. På jaktledarens skifte grävde jägarna ner kalven.

JÄGARNA: NU LÄGGER VI AV

□ De höga cesiumhalterna har fått jägarna att ge upp. I går beslöt Levar jaktklubb i Nordmaling att helt inställa älgjakten.

□ Andra jaktlag i framför allt Nordmaling, som är hårdast drabbat, överväger också att lägga undan gevären. VK redovisar i dag cesiumhalterna från alla kommuner i länet.

SIDORNA 6, 7, 8

• Det här känns hemskt men inte vill vi äta älgkött som innehåller så mycket cesium, sa älgjägare och grävde ner en av de tre kalvarna. Från vänster Jörgen Ahlqvist, Solna, Tage Hägglund, Rundvik och Jörgen Ahlqvist, Hörnefors.

Halva älgen får säljas

— andra halvan har

för hög cesiumhalt

□ Det här är en rätt vanlig älg, som under sitt aktiva liv sprang omkring i trakten av Nyåker i Nordmalings kommun. En älgkvinga på 1,5 år.

□ Nu hänger den i jaktlagets slakthus och VK bad jaktledaren Sterner Egelmo att ta fyra prov ur älgen. Sterner skar raskt ut fyra köttbitar, två från halsen, ett från ena bakläret och ett från mellangärdet. Proverna mättes av personalen på hälso- och miljöskyddskontoret i Nordmaling.

□ Och nu uppstår detta märkliga att det här egentligen inte är någon vanlig älg med byråkratiska mått mätt. Älgens fram- och bakdel ligger över livsmedelsverkets gränsvärde men mitten på älgen den ligger under och skulle därmed få gå ut i handeln.

□ Skogsbolagen skulle kunna befria fram- och bakdel från fällavgifter, liksom också staten kan göra. Men handlar det om mitten på älgen — då ska avgiften betalas.

□ VK har alltså hittat "gränsälgen".

SIDAN 6

• Ivar Holmlund och Sterner Egelmo i Nyåkers jaktlag kan om laget så vill efter besiktning sälja mellandelen på den här älgen men inte bak- eller frampartiet. De fyra proverna visar nämligen på värden som ligger både över och under gränsvärdet.

FOTO: MARTIN MATTESSON

Älgjaktens första dag

Höga cesiumhalter i köttet

□ De första analyserna av kött från älgar skjutna i Nordmaling kom som en chock för jägarna: halterna av cesium 137 var mycket höga.
□ Det högsta värdet uppmättes i en kalv

skjuten i Levar som visade sig ha 1 700 becquerel. Gränsvärdet är 300.
□ Under måndagen togs totalt ett 70-tal prover på älgkött.
□ Trots de på vissa ställen mycket höga

värdena beslöt jägarna på måndagskvällen att jakten ska fortsätta. Men skjuts fler djur med exceptionella cesiumhalter kan man tänka sig att ompröva det beslutet.

VÄSTERBOTTENS-KURIREN tisdag 2 september 1986

ÄLGJAKTEN

VK

Dyster start med höga cesiumhalter

Kalv i Nordmaling hade 1 700 becquerel

Glada i hägen gick jägarna i Nordmaling ut i skogen i går morse. Det var älgjaktspremiär. Men dysterheten infann sig när resultaten från analyserna av de först skjutna älgar kom.

Analyserna visar på höga halter av cesium i älgköttet i hela Nordmalings kommun. Högsta värdet hade en kalv från Levar som innehöll 1 700 becquerel cesium 137.

Under dagen hade ett 70-tal prover lämnats in till miljö- och hälsoskyddskontoret i Nordmaling och man klarade på långt när inte av att analysera burkar med älgkött under måndagen.

De sex huvudproverna som jaktvårdsnämnden lämnat till analysen i Nordmaling och radiofysiologiska institutionen i Umeå visar alla på förhöjda värden enligt följande: kviiga i Överlögda 250 becquerel, kviiga i Nyåker 350 bq, en tjur i Djupsjö 350 bq, en tjur i Gräsmyr 500 bq, en kalv i Öre 800 bq och en kviiga i Aspås 800 bq.

Men vissa prover som analyserats av Nordmalings kommun visar ännu högre värden, bl a en kalv i Levar med 1 700 bq och en älgko i Järnäs med 1 300 bq.

Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna jobbade för högtryck för att så många provresultat som möjligt skulle hinna ut till

Älgjägarna redan på måndagskvällen.
• **Fortsätter jakten**
Jägarna nedslags helt naturligt av de höga värdena, men

beslöt ändå att fortsätta jakten.
- Före jakten hade vi ett majoritetbeslut på att stoppa fortsatt älgjakt om de två första älgar hade över 300 becquerel, säger Evert Molin, jaktledare i Tallberg. När vi fått resultaten 300 bq för älgtjuren

och 400 bq för kalven ändrades detta beslut och vi fortsätter nu jakten som vanligt och tar prov på varje fullt älg. Skulle vi då få höga värden får vi åter ta upp frågan om att eventuellt stoppa jakten, menar Evert.

För min egen del är jag mycket betänksam till att äta av köttet som naturvårdsverket menar är oönskat. Alla unga borde också tänka på fortplantningen, vi vet inte hur dessa gener påverkas, av all strålning, säger Evert Molin.

• Respektera

- Gränsvärdet bör respekteras, då främst när man har småbarn, säger Lars Nygren, jaktledare i Nyåkers jaktlag. Den kviiga vi sköt innehöll 350 bq och det får vi nog acceptera, men blir värdena upp mot 500-600 bq får vi nog hålla igen, menar han.

• Avstå från köttet

- Det är klart att jag äter, men kanske inte i så stora

mängder som tidigare, säger Conny Arnelöv, jägare i Nyåker. Det beror också på om vi får många värden runt 600-700 bq, för då måste vi vara försiktiga. I vårt jaktlag provar vi alla älgar och den som inte vill vara med på någon älg kan avstå helt enkelt från köttlotten.

- I vårt jaktlag skall vi dela 16 älgar på 30 personer, så det blir inte så mycket älgkött per man, säger Bertil Bergvall, jägare i Tallberg. Jag har familj i Umeå med tre småbarn, så det blir till att använda matematiken när vi äter av älgköttet för att få i oss så lite som möjligt, säger han.

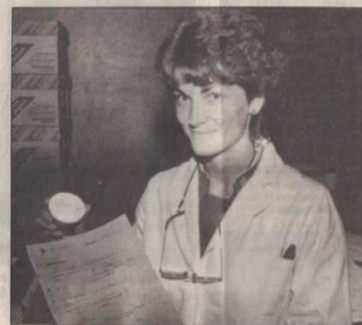
ANDERS WIKMAN

• De första analysresultaten av älgköttproverna från Nordmaling kom som en chock för jägarna. Provtagningarna visar på förhöjda strålningsvärden i hela kommunen.

• - Gränsvärdena måste respekteras, säger Lars Nygren, jaktledare i Nyåker - här med en av analyserna av älgkött.

• Marita Wikner på miljö- och hälsoskyddskontoret i Nordmaling försökte serva jägarna så snabbt som möjligt med testresultaten.

Prästbristen slår hårt mot församlingar

- Det saknas 15 präster i länet.
- Så många tjänster är i varje fall vakanta och på vissa håll är prästbristen riktigt besvärlig. Som i Öre kontrakt till exempel:
 - Så här kan det inte fortsätta, säger kontraktsprost Gunnar Ågerstrand i Nordmaling. Nu måste församlingarna ta sitt ansvar och anställa egna präster eller fler diakonipersonal.
- Bo Kenneth Carlström vid domkapitlet i Luleå kan förstå klagomålen, men har ingen lösning på problemen.
- – Gud tycks ha kallat de flesta prästerna till kustlandet, säger han. Och vi har inga lockbeten eller styrmedel att komma med.

SIDAN 7

FOTO: PER LANDFORS

• – De lokala församlingarna måste ta sitt ansvar och anställa egen personal, präster eller diakonipersonal, säger kontraktsprost Gunnar Ågerstrand i Nordmaling. Det går inte att fortsätta så här – då knäcks de stackare som finns kvar.

Vår älskade Pappa,
Farfar, Morfar,
Svärfar, Broder

**Per Fredrik
Persson**

* 28/9 1905 † 31/8 1986

har stilla insomnat i tron på sin
Frälsare.

Rundvik 1 september 1986

Hans

**Margareta och Lars
Åke**

Karin och Tommy
Barnbarn
Barnbarnsbarn
Selly

Övrig släkt och vänner

Mor har räckt ut handen

Far har fattat den

På den andra stranden

Mötas de igen.

Begravningen sker i stillhet.
Tänk på EFS mission.

Vår Kära

Siri

**Augusta
Andersson**

* 2/6 1918 † 30/8 1986

har lämnat oss

Nordmaling
den 30 augusti 1986

Lars-Erik och Aina
Patrik, Pär
Ingrid och Gullbrand
Släkt och Vänner

*Skönt är att vila när krafterna
domna*

Trött efter världens oro och strid

Skönt i den eviga vilan få somna

Vi önska dig alla, vila och frid

Jordfästningen sker i stillhet

Ambulerande präster räddningen?

NORDMALING (VK)
— De lokala församlingarna måste tänka om. Annars knäcker man de stackare som tvingas rusa runt mellan förrättningar och predikningar.

Kontraktsprosten i Nordmaling, kyrkoherde Gunnar Ågerstrand, har som arbetsledare en besvärlig situation att handskas med. I Hörnefors församling saknas bägge prästerna, i Rundvik en och snart försvinner prästerna i både Fredrika och Örträsk.

— Församlingarna måste anstäl-

— **förslag av kontrakts prosten i Öre**

la egna präster. Eller diakonipersonal, säger Ågerstrand. Personer som fungerar över församlingsgränserna.

• Ambulerande

Gunnar Ågerstrand efterlyser en slags ambulerande kontraktsadjunkter som kan rycka in där de bäst behövs inom hela kontraktet. I dag finns bara en sådan tjänst i hela Luleå stift — i Jukkasjärvi i Norrbotten.

— Det skulle öka flexibiliteten och passa landsbygden, säger Ågerstrand. Som det är i dag överbelastas de präster som blir kvar.
— Prästerna har ju också sina familjer och sin fritid de måste vär-

na om. Vi är också underställd arbetsledare.

• Prästlöst i Hörnefors

I Öre kontrakt har Hörnefors församling varit helt utan präst sedan tidigt i somras. För att klara predikningar och förrättningar har bland annat lekmän anlitats.

— Vi har ett par EFS-pstorer som vikarierat, säger kyrkorådets ordförande i Hörnefors, Sven

Ivarsson. Men visst saknas en fast arbetsledare.

— Prästen är som doktorn, fortsätter han. Även om också andra kan vara bra vill man helst träffa en och samma när man så behöver. Det handlar ofta om förtroenden.

• Nya vakanser

Kyrkoherdetjänsten i Hörnefors är dock på väg att tillsättas. Nu i

september ska de tre sökandena provpredika och i mitten av oktober ska val förrättas.

Men för kontraktets del blir det inte mycket bättre för det. I november blir tjänsten i Fredrika vakant och vid årsskiftet sker samma sak i Örträsk.

— Vi hoppas på de nya tjänstgöringsföreskrifterna, säger Gunnar Ågerstrand. Och att lokalförsamlingarna tar sitt ansvar.

Bertholof
Brännström

FOTO:
PER
LAND-
FORS

• — Vi präster har också behov av fritid och familj, säger kontraktsprost Gunnar Ågerstrand i Nordmaling. I bakgrunden kyrkoadjunkt Walter Hjort, kyrkoadjunkt John Isaksson och komminister Roland Ahlsand.

Soptipp blir köttberg 4/9

LEDUFORS (VK)

Till den kommunala soptippen i Ledufors kommer nu jägarna med kasserade älgar. På en anvisad plats finns en grop som ganska snart fylls med kastade älgkroppar.

Några jägare från Levar jaktklubb kastar ner en älgdjur på cirka 200 kilo. Den innehöll 1700 becquerel cesium 137.

Att på detta sätt kasta älgköttet är för många jägare i Nordmaling den bistra verkligheten av Tjernobyl-olyckan. Ständigt kommer nya och höga värden till jägarnas kännedom och diskussionerna blir livliga innan besluten faller. Skall vi äta detta kött eller gräva ner det?

På den kommunala soptippen i Ledufors finns möjlighet att lämna älgkropparna, men vi ser helst att jägarna själva gräver ner de kasserade älgarna på sina marker, säger Gustav-Adolf Bäckman, ordförande i miljö- och hälsoskyddsnämnden. Gräv bara inte ner älgarna i närheten av vattentäkter eller bäckar, och helst ute i skogen, menar han.

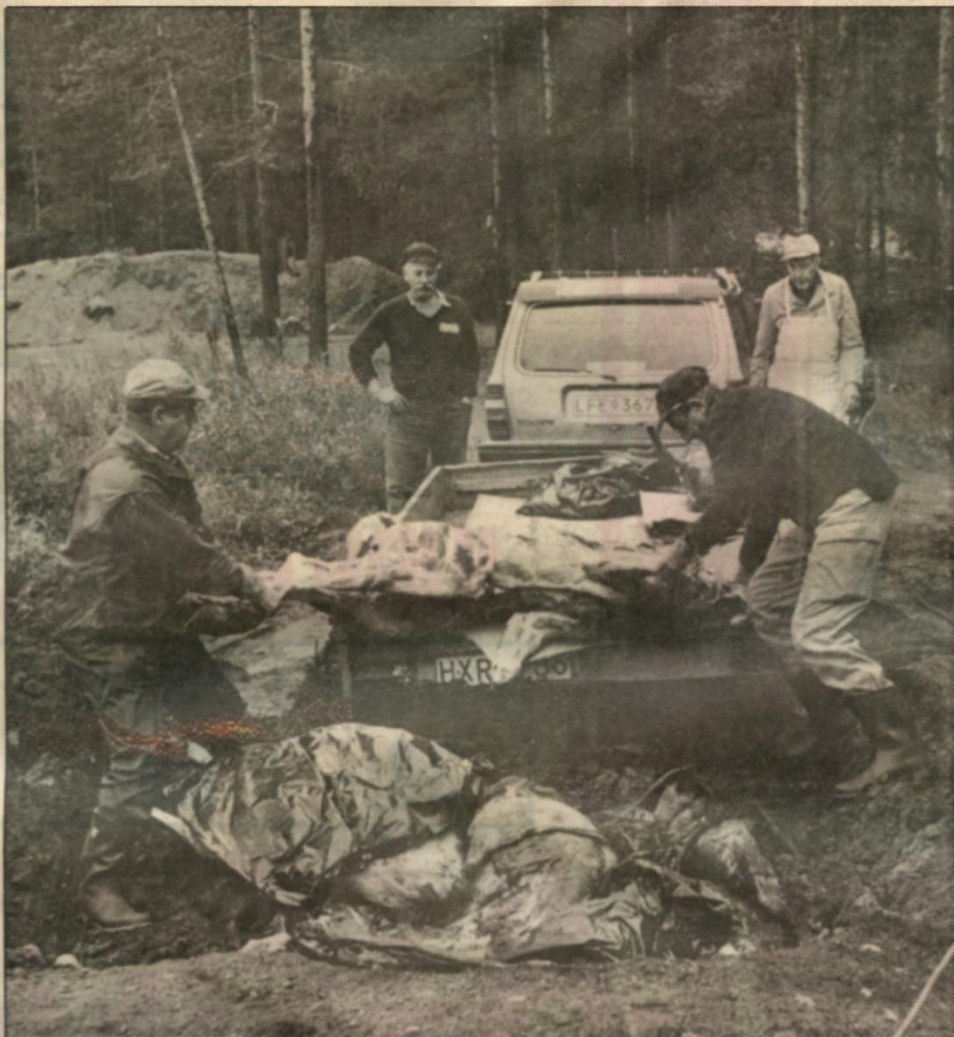
VK kontaktade Östen Norberg, Järnäs, och meddelade att de jaktlagets analyserade prover visade kalv 1300 bq, ko 1400 bq och ko 1800 bq.

• Katastrof

Katastrof, säger Östen Norberg. Nu är vi i en mycket olustig situation. Inom jaktlaget har vi pratat om gräns vid 600 becquerel och nu har vi minst det dubbla. Vi beställer nog en baklastare och gräver ner älgarna i skogen, tror han.

Situationen är lika hos många jaktlag och hur många som nu fortsätter jakten är ovisst.

ANDERS WIKMAN

• Tråkigt det här, tycker Helge Dahlberg och Folke Sundkvist, jägare i Levar, när de tippar av en stor älgdjur på soptippen under uppsikt av Melker Brömster och Verner Hägglund.

Jaktlag upphör med jakten

LEVAR (VK)
Levar jaktklubb beslutade enhälligt under tisdagen att helt avstå från fortsatt älgjakt. De höga halterna av cesium som uppmätts på jaktlagets provade älgar och liknande värden från grannjaktlagen i Nordmaling gör att jägarna nu helt inställer älgjakten.

Från jaktlaget har prover tagits på en vuxen älgdjur och denne innehöll 1700 becquerel cesium 137 och en älgko innehöll 600 bq. Detta är mycket över livsmedelsverkets gränsvärde 300 becquerel.

• Slutar

Jaktlaget har enhälligt beslutat att gräva ner den stora älgdjuren, dela på älgkon och inte jaga något mer.

Tilldelningen för jaktlaget är tio älgar, fem kalvar och fem vuxna djur på en areal av cirka 2 000 ha. Under måndagsmorgonen fälldes de två stora djuren och 1986 års älgjakt varade nu endast två och en halv timme. Stämningen i jaktlaget är dyster.

• "Slag i ansiktet"

Det är som ett slag i ansiktet, säger Gunnar Sundkvist. Nu har vi gått och långtat till älgjakten ett helt år och nu är det plötsligt slut,

säger han.

När cesiumhalten är så hög är det meningslöst att jaga, säger Helge Dahlberg. Det finns ingen anledning att springa i skogen och jaga älg och sedan gräva ner dem, menar han.

Vi måste acceptera att älgarna har så höga cesiumhalter i vårt område och när vi inte vill eller kan ta till vara på dem inställer vi jakten,

säger Mats Forsberg, ordförande i jaktklubben.

Det är ju väldigt synd. Varje år skjuter jaktlaget upp cirka 1 000 skott bara för att bli duktiga älgjagare. Nu känns allt så meningslöst, säger han.

Flera andra jaktlag i Nordmalingsområdet överväger också att avblåsa älgjakten.

ANDERS WIKMAN

• - Nu slutar vi årets älgjakt och lägger undan slutstycket, säger Mats Forsberg, Levar jaktklubb till sina jaktkamrater. Från vänster Frans Hörn-

lund, Helge Dahlberg, Göte Holmlund, Gunnar Sundkvist, Arne Nilsson, Mats Forsberg och bakom honom Folke Sundkvist.

Jägarna ersätts för köttet som kasseras

Regeringen beslöt på torsdagen att särskild ersättning ska utbetalas för skjutna älgar som på grund av för höga cesiumhalter i köttet kasseras.

Ersättning kommer att utgå med 2 200 kr för en vuxen älg och 1 000 kr för kalv. Motivet är att "Tjernobylsituationen" annars kan leda till ökade trafikolyckor och ökade skador på skogen.

Älgägarna skulle drabbas normalt hårt om de på grund av för höga cesiumhalter i köttet vingas kassera det och därför har regeringen beslutat att visa ersättning ska utgå, säger Lars Strandberg, informationssekreterare vid ordbruksdepartementet.

VK: Betyder det här att livsmedelsverkets gränsvärde 300 bq också är gränsen för ersättning?

VK: Och hur ska älgägarna förära med de älgar som kasseras?

- De ska antingen grävas ner eller skickas till slakterierna för

destruktion.

Det som krävs för att ersättning ska utgå är ett intyg precis som fallet är för att de statliga fälvlagerna ska slopas.

Det är viktigt att betona att det handlar om de älgar som verkligen kasseras. Det går alltså inte att både behålla älgarna och få ersättning för den, säger Lars Strandberg.

Det var efter framställning från Svenska jägareförbundet och samernas riksförbund om ersättning för älgkött som låg över gränsvärdet som regeringen nu tog det här beslutet.

OWE ELIASSON

• Jaktlaget i Brattsbacka välkomnar regeringens beslut om ersättning för kasserat älgkött. - För pengarna kan vi köpa griskött som inte innehåller något cesium, säger de. Från vänster Bertil Palmkvist, Åke Eriksson, Rune Hansson, Göran Lagebrand, Algot Berggren, Staffan Berggren, Alvar Johansson, Åke Edlund, Gösta Johansson och Holger Berglund. (Foto: Per Landfors).

VK-undersökning visar:

Olika cesiumvärden på samma älgkropp

VK har hittat "gränsälgen". Den finns närmare bestämt i Nyåkers jaktlag i Nordmaling. Normalt tar jägarna endast ett prov på varje älg.

Men VK lät laboratoriet vid hälso- och miljöskyddskontoret i Nordmaling göra fyra mätningar på samma älgkropp.

Resultat: Älgens fram och bakdel får inte gå ut i handeln eftersom värdena ligger över livsmedelsverkets gräns 300 bq cesum.

Men älgens mellanparti klarar gränsen. Den ligger på 288. Den svenska "gränsälgen" eller om man så vill byråkratälgen finns säkert på många håll.

– Vi kan inte tumma på gränsvärdet men jag medger att det kan uppstå underligheter, säger Mar-

gareta Widell, veterinär vid statens livsmedelsverk i Uppsala.

Gränsvärdet 300 bq cesum i älgkött villar allt mer huvudbry för jägarna. Älgägarna tar ett prov från varje älg normalt. Och detta prov avgör alltså efter kontroll vid slakteri om älgens får gå ut i handeln eller inte.

Och det avgör också en annan viktig fråga nämligen om fallavgifter till skogsbolagen ska utgå eller inte.

• Fallavgifter

Samma sak gäller även för de statliga fallavgifterna. Håller älgan över riktvärdet 300 bq cesum 137 per kilo så befrias jägarna från fallavgifter. Men det är i skogsbolagens och domänverkets fallavgifter som de stora pengarna ligger. Det kan ibland handla om upp till 3 000 kr för en vuxen älg men då ska intyget uppvisas att älgan håller över 300 bq. De statliga fallavgifterna som rör sig om 140 kr per vuxen älg befrias jägarna ifrån först sedan de kan intyga att älgan kasserats helt d v s inte ens använts till hundfoder.

VK:s lilla undersökning i älgviken från Nyåker visar att cesumhalten i älgan varierar så pass mycket att det räcker både för att fria vissa delar och fälla andra delar av älgan.

Margareta Widell, veterinär vid livsmedelsverket: Vi har inte gjort några sådana här undersökningar men resultatet är inte oväntat. Det kan skilja ett antal bequerel på olika ställen i älgan och det skapar sådana här situationer.

– Jag medger att det är en egenomlig situation att älgens fram- och bakdel inte kan gå ut i handeln men däremot så skulle det vara fritt fram för köttet i mitten.

– Det var i allra högsta grad en gränsälg då har hittat, säger Margareta Widell.

• Pendlade värden

VK: Men det kan finnas många fall där värdena pendlar mellan att fria och att fälla?

– Ja det måste vi räkna med. Det betyder helt klart också att det kan finnas vissa köttbitar som ligger över gränsvärdena av det som finns i handeln eftersom cesumhalten varierar i samma älg.

– Vi rekommenderar att proverna ska tas från älgens hals och att det är så fritt från senor och hinnor som möjligt d v s rent kött.

Och följer man den rekommendationen, då passerade nyåkerälgen gränsvärdet. Men det ska tilläggas att köttet från mellangärdet inte innehöll några synliga hinnor eller senor.

• Samma bit

De två proverna från halsen togs ur samma köttbit för att se om mätutrustningen uppvisade några större variationer på samma "föda". Skillnaden i mätvärdena var 31 bequerel.

– Det är definitivt ingen anmärkningsvärd skillnad, säger Margareta Widell. Skulle man göra nya mätningar så hittar man även då förändringar, säger hon. Och det bekräftas också av Mats Näslund och Marita Wikner vid hälso- och miljöskyddskontoret i Nordmaling.

Med andra ord så kan cesumhaltens variation i olika delar av älgan i kombination med de variationer olika mätningar ger i vissa fall leda till att en älg som egentligen klarar gränsvärdet inte får något godkännande som livsmedel i handeln. Liksom det omvända.

Och så här blev analysresultaten från den älg vars mitt kan gå ut i

handeln men vars fram och bakdel inte kommer att hamna på någon köttdisk.

Halsprov I 344 bq cesum 137

Halsprov II 313 bq cesum 137

Mellangärde 288 bq cesum 137

Bakdel 313 bq cesum 137

– Egentligen är det rätt konstigt. Det här är ju som att spela rysk roulette, säger älgägarna Sterner Egelmo och Ivar Holmlund i Nyåkers jaktlag.

Owe Eliasson

foto: Martin Mattsson

• När Sterner Egelmo, Nyåker, skär loss provet från halsen på den här älgkroppen är han ovetande om att det är en svensk "byråkratälg" han hanterar. Provet från halsen ligger över gränsvärdet medan provet från mellangärdet ligger under.

• Hälso- och miljöskyddsinspektör Mats Näslund vid Nordmalings hälso- och miljöskyddskontor tog hand om proverna från VK:s test-älg.

• Nordmaling är den kommun i länet som drabbats allra hårdast av cesum i älgar. Den kommunala mätutrustningen har utnyttjats flitigt. Här är det Marita Wikner som kontrollerar värdena på VK:s testälg.

— Vi kräver att skolskötersketjänsten utökas till 30 timmar på högstadiet och 14 timmar på låg- och mellanstadiet i Nordmaling, säger fr v Ava Fougman, vik. skolsköterska, Conny Saxin, lärare i högstadiet och Elisabeth Bäckman, styrelsemedlem i Kyrkovallens hem och skola. För närvarande finns 21 1/2 timme i hela kommunen.

Nordmaling

Kräver utökad skolskötersketid

NORDMALING (VK)
Bristen på skolskötersketid är krisartad, tycker lärare och föräldrar på låg-, mellan- och högstadiet i Nordmaling.

Till skolstyrelsen inlämnas nu skrivelser från samtliga lärare på högstadiet, Kyrkovallens hem och skola, samt Gräsmyr hem och skola, med önskemål att utöka skolskötersketjänsten med cirka 20 timmar. Bristen på skolsköterska tvingar allt fler barn att uppsöka akutsjukvården i Nordmaling för att få hjälp med småblessyrer.

chef. Vi ska inte sätta skolskötersketjänsten mot SSA-tjänsten. Visserligen är SSA-tjänsten till för ett färre antal elever, cirka 30, men denna tjänst är viktigare att utöka, menar han. Vår skola ligger långt efter andra skolor i Sverige just vad beträffar samarbete skola och arbetslivet och där är en utökning nödvändig, menar skolchefen.

— Att lärarna i högstadiet prioriterar en skolskötersketjänst före SSA-tjänsten är mycket konstigt, då vi under de fackliga diskussionerna var helt eniga i frågan, avslutar Håkan Pettersson.

Skolstyrelsen sammanträder i dag, onsdag, och behandlar då bland annat dessa frågor.

ANDERS WIKMAN

— För tillfället är vi underbemännade, men i oktober skall skolsköterskefrågan vara löst, säger Håkan Pettersson, skolchef.

Denna vecka är skolsköterskans mottagningstid fyra och en halv timme och till detta tillkommer en timme med skolläkare för cirka 300 elever i högstadiet. Skulle barnen må illa måndagar och torsdagar finns ingen skolsköterska tillgänglig. Nästa vecka är situationen bättre, då är skolskötersketiden inplanerad sju timmar.

• För lite tid

— Vi har för lite tid för eleverna, säger Eva Fougman, skolsköterska. Så fort vi visar oss inom skolan kommer barn och vill ha hjälp. Våra mottagningstider är för korta, anser hon.

— Lärarna på högstadiet har under många år framfört önskemål att utöka skolsköterskans tid, säger Conny Saxin, lärare på högstadiet och Vuxenskolan. Vid vår senaste personalkonferens enades samtliga lärare på högstadiet att i en gemensam skrivelse begära utökning av skolskötersketid till 30 timmar per vecka. Den lämnas nu till skolstyrelsen, uppger Saxin.

• Flera önsknings

— Kyrkovallens hem och skola, föräldraföreningen i låg- och mellanstadiet i Nordmaling har i två skrivelser krävt att skolskötersketjänsten utökas, uppger Elisabeth Bäckman, förälder och representant i föräldraföreningen. Vi kräver att våra cirka 300 barn får tillgång till skolsköterska 14 timmar i veckan, menar hon.

Gräsmyr hem- och skolförening begär i en skrivelse att skolskötersketjänsten prioriteras före en SSA-tjänsteutökning. (Samarbete Skola - Arbetslivet). Skolstyrelsens arbetsutskott hemställer hos fullmäktige att utöka en SSA-tjänst med 10 timmar. Denna utökning ogillas av hem- och skolföreningen, som menar att en utökning av skolskötersketjänsten är viktigare då den vänder sig mot ett större elevantal.

• Okunskap

— Det hela rör sig om okunskap, menar Håkan Pettersson, skol-

Vår älskade Mor, Svärmor, Mormor

**Greta Edström
(Addy Margareta)**

* 5/9 1911 † 27/9 1986

har stilla insomnat efter tålmodigt buret lidande, i ljus minne bevarad

Lögdeå den 29 september 1986

Addy och Olle

Eva och Kurt

Thom

Joakim och Margareta

Johanna

Ros-Mari och Stig

Pontus

Avskedets stund för alltid har kommit

Solen har sänkt sina strålar till frid

Borta är mamma sin vila hon funnit

Borta från sjukdom, oro och strid

Ring, klockor ring vida slag

Evig vila Ring in i dag

Jordfästning sker i Catharinakapellet, Nordmaling, lördag den 11 okt kl 14.00. De som med sin närvaro önskar hedra hennes minne inbjudes till minnesstund i Församlingsgården efter akten. O s a senast 9 okt. till Erixons Blommor tel 0930/102 28. Tänk på cancerforskningen.

Aktuellt från NORDMALING

Skall Nordmaling få ishall eller ridhus?

NORDMALING (VK)

— Ska Nordmalings kommun få en ishall eller ett ridhus? Kanske blir det antingen eller — eller blir det både och? Dessa frågor har politikerna i Nordmaling att ta ställning till inför det kommande budgetarbetet. Troligtvis kommer inte något av förslagen att realiseras under de närmaste åren, men möjligen kan ett av förslagen bli aktuellt i slutet av 80-talet. Men vilket?

VK har slumpmässigt frågat några kommunbor om vad de tycker. Om just du fick råda politikerna i Nordmaling — vad skulle du då föreslå? Har kostnaden för projektet någon betydelse.

Det var ishallbygget som först presenterades. Förslaget inlämnades till kommunen i april förra året och initiativet kom från en intresserad grupp människor som är beredda att

bilda en stiftelse för att ikläda sig ansvaret för byggnation och drift. Intressegruppen har också i sin ansökan klargjort att den förväntar sig att kommunens idrottsklubbar med si-

na medlemmar ställer upp med borgenåtgående för lån samt med eget arbete.

- 3,6 milj
Enligt de ekonomiska kalkyler som ishallgruppen lämnat in till kommunen i april 1985 räknar den med en kostnad på ca 3,6 milj kr för en byggnad i storleksordningen 40x70 m. För att få den varmbonad krävs en totalkostnad av ca 4 milj. Av detta hoppas gruppen på ett kommunalt bidrag på 2,6 milj kr och eget bidrag på 1 milj. Driftkostnaden beräknas till 372 000 kr per år varav det kommunala bidraget beräknas till 146 000 kr.
- 350–400 ungdomar
Ishallsanhängarna räknar med ett ungdomsunderlag på ca 350–400 medlemmar samt förutom dess användning om ishall att den även ska kunna samnyttjas i fråga om exempelvis omklädningsrum

samt som utställningslokal.

- 2,1 milj för ridhus
Nordmalings ridklubb har varit verksam i flera år och under vintern 1985–86 utarbetades ett förslag av en tillsatt kommitté, som innebär att ett ridhus byggs vid Torshäcken. I likhet med ishallgruppen vill ridhusanhängarna se deras nya byggnad som ett komplement för övrig sport inom kommunen. Bland annat har tanken på fotbollsträning vintertid, utställningar av olika slag osv, förts fram. Totalkostnaden för den 24x72 m stora byggnaden inklusive inredning beräknas till 2,1 milj kr. Även i detta fall räknar kommittén med att medlemmarna ska ställa upp och borgenåtgående för lån samt praktiskt i projektet. För kommunens del skulle det innebära ett bidrag på drygt 1,8 milj och ett klubbåtgående för drygt 300 000 kr. Driftkostnaden beräknas till ca 94 000 kr.

OWE FREDRIKSSON

André Helmersson, Torshäcke: — Jag röstar på ishall för jag är själv intresserad av ishockey. Båda två låter som mycket pengar men det gör inget att ishallen blir dyrare.

Tomas Sjölund, Nordmaling: — Jag föreslår ishall för jag tror den kommer att utnyttjas mer. Där kommer ju också att finnas möjlighet till andra aktiviteter. Vinst är det mycket pengar för en ishall men det får inte avgöra beslutet.

Ulrika Svensson, Nordmaling: Helre en ishall. Hästar är mest för yngre medan en ishall kan nyttjas även av äldre. Själv är jag däremot inte direkt intresserad av någotdera. Prisskillnaden har naturligtvis betydelse men får inte var avgörande. Underlaget blir nog större ändå för ishallen.

Lars Fredriksson, Nordmaling: — Svår fråga. Jag tror nog mer på en ishall. Det är större grupp som kan utnyttja den och därför får kostnaderna inte bli avgörande.

Sven Magnusson, Levar: — Ridhus, föreslår jag. Ridklubben har en mycket bra verksamhet, men den har dåliga lokaler så därför röstar jag på ett ridhus. Att det samtidigt blir billigare är inte avgörande.

Aktuellt från NORDMALING

De flesta röstar för en ishall

Maj-Lis Frödin, Aspeå: — Jag röstar för en ishall. Det är fler som kan utnyttja den. Ridhus är bara för ridintresserade men en ishall kan flera utnyttja. Prisskillnaden är oväsentlig.

Ulrika Björklund, Nordmaling: — Ishall. Jag är visserligen inte intresserad av något av alternativen men ishockey är roligare att se på. Att det blir dyrare med ishall har ingen betydelse.

Harald Lindberg, Gränsmyr: — Ishall. Det blir fler som har nytta av en ishall än av ett ridhus. Det har ingen betydelse att ishallen blir dyrare. Jag tror att underlaget blir större också.

Margareta Freij, Nordmaling: — Egentligen tror jag båda byggnaderna skulle behövas i Nordmaling, men om jag måste välja, föredrar jag ishallen.

Karl-Ove Jonsson, Levar: — Ishall eller ridhus? Ja, det var en känslig fråga. Kan inte kommunen satsa på båda föreslår jag ändå ishallen för jag tror det är en bredare grupp som utnyttjar den.

Vanja Salonen, Olofsfors: — Jag röstar för ridhus. Utan tvekan. Ungdomarna har mer nytta av ett ridhus än av en ishall.

Annika Wallander, Nordmaling: — Egentligen vill jag inte ha något av förslagen.

Dan Boberg, Rundvik: — Ishall, självklart. Med den kan man ha verksamhet året om. Kostnadsskillnaderna har ingen betydelse.

Gullbrant Åström, Nyåker: — Ishall. Den kan bättre nyttjas av alla ungdomar, t ex i skolan, och därför får den även större betydelse för ungdomar från andra delar av kommunen än bara Nordmaling. Kostnadsskillnaden får inte bli avgörande.

Kristina Hansson, Nordmaling: — Ridhus. Absolut. Dom tar hand om ungdomarna så bra i ridklubben men de behöver bättre lokaler. Det är bara synd att det är så få pojkar samt vuxna som utnyttjar ridklubben. Valet beror därför inte på priset utan på verksamheten.

9

• Byn Hummelholm vid Öreälven har flera gånger drabbats hårt av vårfloden. Nu har byamännen uppskattat skadorna från förra året till uppemot 170 000 kronor. Så mycket kostar det att återställa flodfåran.

Räkningen för vårfloden klar

NORDMALING (VK)

Nu är räkningen klar över de kostnader som vårfloden orsakade i Hummelholm. Byamännen har besiktat skadorna och funnit att det kostar mellan 140 000 – 170 000 kr att återställa flodfåran i acceptabelt skick.

Bland annat har vårfloden gröpt

ur en åkerkant med risk för ytterligare ingrepp nästa år. Dessutom krävs åtgärder för att skydda den nya bron. Kommunen är dock kallsinnig till kostnaderna.

Kostnadskalkylerna är beräknade efter den plats varifrån fyllningsmassorna ska hämtas. Blir alternativet Torrböle uppgår kostnaden till ca 146 000 kr och om det blir bergmassor från Tallberg fördyras den till 172 000 kr.

Tekniska utskottet på kommu-

nen har diskuterat de olika kalkylerna och är av den uppfattningen att det inte är kommunens sak att skydda åkrarna. TU har även kontaktat länsstyrelsens naturvårdsenhet som dock meddelat att den inte kan delta i kostnaderna för erosionsskyddet.

Besiktning av vårflodens härjningar har även skett på andra platser längs Öreälven men också i Lögde älv. Bland annat drabbades

den nygamla bron i Hyngelsböle. De skador som uppstod ska åtgärdas genom kommunens försorg.

• Vintertömning

TU har på förslag av Matz Johansson uppmanat tekniska avdelningen att utreda vilka sopcontainers längs kusten som även bör tömmas vintertid. Svaret har blivit Tennstrand, Himmelssundet, Järnasklubb, Fårskäret samt Nyvik.

OWE FREDRIKSSON

Nordmaling

Chockhöjda avgifter drabbar kyrkan mest

NORDMALING (VK)
Höjda förvaltningsavgifter med totalt 101 000 kronor för kommunala bolag, stiftelser och Nordmalings församling till nästa år. Det föreslår kommunens arbetsutskott i Nordmaling vid tisdagens sammanträde. I förslaget ligger ännu en höjning för 1988 års verksamhet.

Hårdast drabbas Nordmalings församlingssom nu betalar 15 000 kronor för den administrativa hjälpen och nästa år skall betala 75 000 kronor till kommunen. Förutom församlingen berörs Stiftelsen Nordmalingshus, Nordmalings Energiverk AB, Stiftelsen Olofsfors bruksmuseum och J P Holmlunds Stiftelse.

Ridklubbens begäran om ytterligare 30 000 kronor för att täcka kostnader för årets verksamhet hänsköts till fritidsnämnden. Au menar att fritidsnämnden kan om- disponera sina medel och godkänner en sådan omfördelning. Ridklubben får då totalt 100 000 kronor för årets verksamhet.

Nordmalings s-förening föreslår au att informera om det påbörjade bygget av samlingslokal, samt utse huvudman för de olika aktiviteterna som skall bedrivas i lokalerna.

Au uppger att en driftgrupp utsetts. Den består av politiker från fritids-, kultur-, skol- och kommunstyrelse. Informationen om samlingslokalen kommer ut i nästa informationsblad från kommunen.

Ytterligare intressenter behövs för att Konsumentföreningen Västerbotten skall uppföra affars- hus i kvarteret Lekatten. Au dis- kuterade ärendet och hänsköt frå- gan till 1987 och hoppas att andra rörelseidkare som är i behov av lo- kaler hör av sig.

• Glesbygdstöd

Västerbottens Bokföringsbyrå i Brattsbacka får 47 500 kronor i av- skrivningslån, samt 47 500 kronor i lånegaranti för inköp av maskiner och utrustning. Firman är belägen inom området för glesbygdstöd.

AB Nyåkers Pepparkakor får 4 800 kronor för monterhyra i sam- band med Noliämässan i Piteå.

13 föreningar får vardera 2 000 kronor till drift av hembygds- gar eller samlingslokal.

Au finner att samtliga försälj- ningsställen av bensin i kommu- nen skall ha tillgång till blyfri be- nsin. Några bensinstationer i gles- bygden säljer redan nu blyfri be- nsin, men för några innebär det kostnader på upp till 150 000 kro- nor för att byta tank och bensin- pump. Au menar att för dessa in- vesteringar bör glesbygdstöd ut- gå.

• Morgondagens naturvård

I en tidigare motion från Madela- ine Gustavsson-Sjölin (vpk) vill hon att en arbetsplan för morgon- dagens naturvård upprättas, samt att Nordmaling blir en EKO-kom- mun. Au har nu fått remissvar från olika organisationer, men hänsku- ter frågan till kommunstyrelsen.

• Hyresavtal

Kommunen och arrendatorn av Rödviksgården är inte eniga om gällande hyresavtal. Kommunen vill att avtalet löper på hela året, men hyresgästen vill inte betala för tiden mellan oktober-april, då Rödviksgården är stängd. Hyres- gästen har begärt förlikning.

ANDERS WIKMAN

• Ester Andersson, Bredvik, Nordmaling, får VK-buketten efter ett kort från Mari Anne Lundström i Hörnsjö, dottern. - Hon blir 82 den 29 september, men är pigg och duktig. Saftar och bakar tunnbröd till sina barn. Är värd en blomma för all sin omtanke, skriver Mari Anne.

Kräsna tjuvar gäckar polisen

NORDMALING (VK)
Vem eller vilka tjuvar är det som gäckar polisen i Nordmaling? För närva- rande finns ett drygt 10-tal anmälningar om sommarstugeinbrott oupplärade och chan- serna är små att de ska bli upplärade!

- Vi utgår från att det är olika tjuvar som härjar i trakten men vi kan inte vara helt säkra eftersom vi i bara några få fall kunnat säkra spår, konstaterar Hans Pers- son vid nordmalingspolisen.

Nu senast har två sommarstu- gor, dels i Järnäs och dels i Ava, haft påhålsning. Men det är inte bara stugor vid kusten som drab- bas. Även stugor vid kommu- nens insjöar samt avsides belä- gna torp råkar ut för påhålsning- ar.

- Gemensamt för nästan samt- liga är att de ligger avsides och sällan besöks, säger Hans Pers- son.

Han berättar också att gär- ningsmännen tar nästan allt de kommer över. Gasolrör, bord och stolar, porslin, TV-appara- ter, radio, kikare, sprit o s v.

- Vid andra tillfällen kan det samtidigt framstå som att de ratat saker som annars verkar attrak- tiva, menar han.

• Plocka hem!

- Nu när det börjar gå mot höst bör sommarstugeägarna plocka hem sådant som verkar attraktivt för tjuvar - eller åtminstone bör de gömma undan så det inte syns från fönstret.

Hans Persson vill inte sprida någon panik bland husägarna - bara göra dem uppmärksamma. Han menar också till att byta ut lås som kan öppnas med en s k U-dyrk och ersätta dem med mera svårforcerade lås.

- Det kan ibland vara svårt att få ut på sin försäkring om tjuven öppnat dörren med en nyckel och efter sin stöld åter låst efter sig.

OWE FREDRIKSSON

VÄSTERBOTTENS-KURIREN torsdag 18 september 1986

Stort motstånd mot festplats

NORDMALING (VK)

Det råder ett politiskt motstånd mot att bygga en festplats inom Rödviikenområdet. Såväl centern som kds säger i stort sett nej med motivet att det finns ett utbud redan. Ett nytt nöjescentrum blir en konkurrent till redan befintliga och c ser det även som ett "hot" mot den samlingslokal som är under uppförande.

Moderaterna tycker att kommunen inte har ekonomisk möjlighet över huvud taget att genomföra något av förslagen i dispositionsplanen över Rödviikenområdet.

De flesta politiska partierna i Nordmaling har nu diskuterat färdigt det förslag som utarbetats över Rödviikenområdet. I sina remissvar har man också tagit ställning för och emot enskilda delar, även om alla hittills i huvudsak anser det som ett bra förslag.

I första hand är det festplatsen som stött på motstånd. Kds säger blankt nej till en festplats i områ-

det. Innan en sådan inplaneras bör målsättningen för turistutbudet i och omkring Rödviiken fastställas, menar partiet. Bakgrunden är de intentioner som finns att göra Rödviikens camping familjevänlig och i ett sådant fall anser kds att en festplats är malplacerad. Störningen från en festplats blir allt för krftig.

• Hotar samlingslokalen

Centern ifrågasätter också festplatsen. Det finns i dag ett utbud i kommunen och dessutom kommer snart samlingslokalen stå färdig och tillhoppa innebär det, menar centern, att behovet kan ifrågasät-

tas. Kommunisterna däremot säger inget klart nej till festplatsen utan nöjer sig med att ifrågasätta dess placering i campingens direkta närhet.

• Motellet

Även förslaget till hotell i området har väckt politikernas debattvilja. Kds säger helt framt att "vill någon utifrån bygga och driva ett hotell, må det vara fritt fram". Men för kommunen finns angelägnare objekt. Dessutom finns i Nordmaling redan ett hotell som måste få utvecklas och leva vidare.

Centern å sin sida anser att motellet bör kombineras till en allt i allo-byggnad. Reception, matsal med dansmöjligheter, turistinformation, minilivs, konferenslokaler m m. Med andra ord samliga de funktioner som i dag är spridda runt i området. Centern anser också att den lämpligaste placeringen är väl syligt från E4. Kommunisterna menar å andra sidan att ett eventuellt hotell bör placeras på den plats där festplatsen i planförslaget är inritat med motiveringen att det är "förträfflig utsikt och fin omgivningsmiljö".

OWE FREDRIKSSON

VÄSTERBOTTENS-KURIREN tisdag 23 september 1986

Hans skog ska bli naturreservat

Kräver 1,3 milj i skadestånd

TORRBÖLE (VK)

Östen Gustavsson, Torrböle, stämmer staten på 1,3 miljoner kronor i skadestånd. Orsaken är det beslut som länsstyrelsen tagit och som förvandlar 43 hektar av hans produktiva skogsmark till naturreservat.

– Jag vet att jag är maktlös mot det beslutet. Att överklaga skulle bara dra ut på tiden, säger Östen Gustavsson.

Länsstyrelsen har tidigare gett ett bud för området, men sedan vägrat att förhandla. Nu är det kammarkollegiet som avgör köpeskillingen.

Det var 1982 som Östen Gustavsson fick beslutet att länsstyrelsens naturvårdsenhet väckt ett förslag på att ombilda den s k Långrumpskogen till ett naturreservat. Området ligger söder om Öreälven på byn Torrböles marker. Hela skiftet ägs av Östen Gustavsson och innebär enligt honom själv ett stort bortfall eftersom det i huvudsak består av produktiv skogsmark.

Under mycket lång tid har inga skogsvårdande åtgärder företagits till följd av områdets svåråtkomliga läge. I början på 80-talet bröts emellertid en skogsbilväg till och delvis även genom området. Samtidigt fick också naturvårdsenheten på länsstyrelsen upp ögonen för det orörda skogsområdet. En inventering medförde att skiftet fick beteckningen urskog och enligt samma utredning finns där också ett flertal ovanliga växter.

Östen Gustavsson fick kännedom om förslaget till naturreservat genom att besked med posten. Vare sig då eller senare anser han att några egentliga förhandlingar hållits mellan honom och naturvårdsenheten. Det har varit naturvårdsenheten som dikterat villkoren och som bland annat för något år sedan lämnat ett bud på skiftet. Några förhandlingar har inte hållits i ersättningsfrågan.

– Jag har själv tagit initiativet att värdera området och låt ett skogsbolag sköta uppgiften, berättar Östen Gustavsson. Den visar att totalsumman av den avverkningsbara skogen uppgår till mer än 1 milj kr och därtill kommer markvärdet.

– Det är därför inget överpris jag begär när jag kräver 1,3 milj i inträngsersättning.

Gustavsson menar samtidigt att han är i en dålig skattesits. Den ersättning han får kommer att betalas ut vid ett och samma tillfälle och medger därför ingen lätt skatteplanering. Hans enda chans är möjligheten att fondera pengarna under en tid av maximalt tre år. Under den tiden måste han försöka hitta ett alternativt fastighetsköp men får han inget förvärvstillstånd under tidsperioden för en sådan affär, kommer hela summan att beskattas utifrån det ursprungliga taxeringsåret.

– Jag vet att jag varit maktlös vid ett eventuellt överklagande av beslutet att bilda ett naturreservat av min skog. Det hade varit meningslöst och enbart dragit ut på tiden.

– Mitt hopp är nu att kammarkollegiet som jag överklagat till ger mig rätt till ett marknadsmässigt pris för min skog, säger Östen Gustavsson.

OWE FREDRIKSSON

● *Östen Gustavssons skogsmark i Torrböle ska bli naturreservat. Han kräver 1,3 miljoner i skadestånd av staten för att han blir av med produktiv skog.*

Olofsfors industrihus invigt

Hoppas på nyanställningar

OLOFSFORS (VK)
10,5 milj kr har Olofsfors
AB:s nya industrihus i
Olofsfors kostat. Utan
statliga eller kommunala

subventioner har företaget byggt och under lördagen invigdes fastigheten med inbjudna gäster och högtidstalare. Högtidlig-

heten övervarades av minst ett par hundra personer, som sedan bjöds in att titta på de nya lokalerna.

• Allan Nordell och Rolf Hellberg, Brattsbacka, var två av de ca 200 personer som var med om invigningen av industrihuset i Olofsfors.

Tillförordnade landshövdingen, länsrådet Harry Forsell, invigningstalade men dessförinnan hade styrelseordförande för Olofsfors AB, Gösta Nordström, samt Per Wikström, ägare av företaget, sagt några ord.

Olofsfors AB sålde sina tidigare lokaler i Olofsfors till Nordmalings kommun i samband med att det nya industrihuset uppfördes. Sedan dess är företaget hyresgäst och kommer så att vara i minst tre år till. I planeringen ingår så småningom en utbyggnad av det nya industrihuset och en total överflyttning av hela den producerande delen av företaget.

- Tills dess hoppas vi hitta en utveckling i vårt produktprogram som kanske också kan leda till nyanställningar, förklarar Gösta Nordström.

OWE FREDRIKSSON

23/9 Dödsfall

Ottilia Pettersson, Nordmaling. På sjukhemmet i Nordmaling avled under lördagen Anna Ottilia Pettersson, född Nordin, Nordmaling, i en ålder av 83 år. Den bortgångna sörjes närmast av maken Ragnar och dottern Inger med familj.

Hon växte upp på Norrbyskär i en syskonskara på sju barn. Efter småskollärarexamen i Skellefteå 1922 anställdes hon samma år vid Kråkens- och Järnasklubbs mindre folkskolor. 1936 gifte hon sig med Ragnar Pettersson, Kråken och de fick en dotter. De flyttade till Häknäsbacken 1945, där hon arbetade fram till 1954, då familjen bosatte sig i Nordmaling. Ottilia arbetade några år vid skolan i Olofsfors innan hon placerades vid Kyrkovallens skola. Hon trivdes bra med sin sysselsättning och arbetade även några år efter pensioneringen.

För några år sedan drabbades hon av sjukdom och vårdades först i hemmet och sedan på långvårdssavdelningarna i Umeå och Nordmaling. Hon var medlem av EFS.

Vår älskade

Signe Maria Bäcklund

* 9/5 1911 † 19/9 1986

har fått flytta hem och lämnat oss i oändlig sorg och saknad. Hennes ljusa minne skall alltid leva kvar.

Djupsjö den 23 september 1986

Siv och Uno
Syskonbarn
Släkt och vänner

Du var så snäll, du var så glad.
Du lämnar bara vackra minnen.
Så svår är därför denna dag.
Så sorgsna våra sinnen.
Men tack för allt du skänkt.
Vi vet att först av allt på oss du tänkt.
Frid, viskar träden kring stugan du
älskat
Farväl bugar blommor du vårdat så
väl
Tack, kvittrar fåglarna som var
morgon du hälsar
Tyst sjunger vinden farväl.

Begravningen äger rum i Chatarinakapellet i Nordmaling lördagen den 4/10 kl 12.00. De som med sin närvaro önskar hedra den bortgångnas minne är varmt välkomna. Efter begravningsakten inbjudes till minnestund i Församlingsgården. O.s.a. senast 1/10 tel 120 29.

Signe Bäcklund, Djupsjö, Nordmaling. På regionsjukhuset i Umeå avled på fredagen Signe Maria Bäcklund, född Ledström, Djupsjö, Nordmaling, i en ålder av 75 år. Den bortgångna sörjes närmast av dottern Siv med make, samt syskonbarn.

I en syskonskara på åtta barn växte hon upp i Djupsjö och där stannade hon hela sitt verksamma liv. 1936 ingick hon giftermål med Artur Bäcklund, Djupsjö, och de fick två barn. Hennes make avled 1981.

Vid midsommartid drabbades hon av sjukdom och tvingades till omvårdnad utanför hemmet.

Hon tyckte om att arbeta i hemmet och familjens jordbruk låg henne varmt om hjärtat. Under se-

na re år tyckte hon om att titta på TV och hon var mycket sportintresserad. Hon var medlem i Djupsjö missionsförening.

Betty Nordell, Nordmaling. På långvården Umeå regionsjukhus avled under söndagen Betty Nordell, född Nordin, Järnäs, Nordmaling, i en ålder av 85 år. Den bortgångna sörjes närmast av syskonbarn med familjer.

I en syskonskara på tre barn växte hon upp i Järnäs. Hennes

make Valdemar Nordell, Järnäs avled 1935 och paret hade då varit gifta endast i några år.

Nordmalingsföretagare dömd till eftertaxering på 100 000 kronor

Länsrätten har dömt en företagare från Nordmalingsstrakten att betala skatt och en 40-procentig tilläggsavgift på en summa av totalt 100 000 kronor.

Enligt länsrätten har mannen låtit företaget betala kostanden för hans privata bil och gjort uttag ur firman som inte tagits upp till beskattning.

Mannen har utnyttjat sin privatbil i arbetet inom företaget, bl a för varutransporter och för att uträta bankärenden. För detta har mannen gjort avdrag i sin deklaration. Vid en taxeringsrevision hos mannens företag visade det sig dock att företaget stått för merparten av kostnaderna för bilinnehavet. Av denna anledning har länsrätten ökat på mannens beskattningsbara inkomst med nära 30 000 kronor under tre år i början av 80-talet.

Länsrätten konstaterar också att mannen under de aktuella åren har tagit ut betydande summor från företaget som inte redovisats. Detta tillsammans med en oredovisad inkomst av fastighet leder till att mannen eftertaxeras för inkomster på omkring 100 000 kronor under de tre åren. Dessutom dömer länsrätten företagen att betala en tilläggsavgift av 40 procent på den skatt han skall betala.

”Förbättra marknaden”

NORDMALING (VK)
— År Nordmalings kommun beredd att satsa 110 000 kr på att bevara sommarens populära marknad? Under de år som gått sedan den startade på nytt i början av 80-talet har kommunen hittills endast satsat totalt 18 000 kr förutom den dolda subvention som trots allt funnits.

Frågan har aktualiserats i en utredning som blev klar helt nyligen. De årliga intäkterna på 25 000–30 000 kr har hittills ätits upp av olika utgifter.

Nordmalings marknad står nu i en vägkorsning. Valet gäller stagnation eller utveckling. Det här är man också medveten om från politiskt håll. Efter sommarens marknad har Gösta Norberg, fritidsintendent i Nordmaling, utarbetat en utredning som nu är färdig att behandlas. Politiker, berörda föreningar och organisationer ska få ge sina synpunkter.

Nordmalings marknad har alltid varit ett för kommunen billigt arrangemang. Den PR man fått har vida överstigit bidraget (18 000 kr)

inför den första marknaden i början på 80-talet.

• 94 000 i drift

I det budgetförslag som Gösta Norberg tagit fram är den största posten för driftskostnader. Totalt beräknas summan uppgå till 94 000 kr därtill kommer en investering på 13 000 för nya skyltar vid E4 samt tak över scenen. Från detta kan då dras intäkterna som beräknas — i likhet med tidigare — bli ca 30 000 kr.

I förslaget förs också tanken på vem som ska stå som ansvarig fram till debatt. Tidigare har Stiftelsen Vallstugorna varit huvudman, men exempelvis kan marknaden få en fastare reglering.

• Nya idéer

I förslaget på den framtida marknaden finns också en tydlig markering att den inte får stanna upp i sin utveckling. Hittills har uppskattningsvis 7 000–10 000 besökare funnits varje år men det finns alltid en risk att människorna uteblir om marknaden får stämpeln att den ”är precis som förra året”. Mera underhållning med inslag som lockar både gamla och unga anser utredaren kan vara en väg. Hundutställningen som Nordmalings hundklubb arrangerar är utmärkt men kanske kan också ett större tivoli för de unga vara en väg.

OWE FREDRIKSSON

Dödsfall

Jonas Holger Pettersson, Stenberg, Nyåker. På regionsjukhuset i Umeå avled på onsdagen Jonas Holger Pettersson, Stenberg, Nyåker i en ålder av 74 år. Han sörjes närmast av maka Gunhild, och fosterbarn med familjer.

Den bortgångne var född i Nyåker och blev moderlös vid sju års ålder. Hos en moster och morbror i Hörsjö växte han upp och började vid unga år som getarpojke. 1933 kom han till Stenberg och arbetade med skogs- och kolningsarbeten, samt nyodling av myrmark. Med häst, körde han virke åt Nordmalings Ångsåg och Domänverket under många år. 1941 gifte han sig med Gunhild Jakobsson, Stenberg och de köpte en fjärdedel av Stenbergs by. I hemmet har fostrats fyra barn.

Hans stora intresse var att vandra i skog och mark. Genom åren fick han stor kunskap om naturen, människor och släktskap, och för många blev han ett levande lexikon. Hemmet i Stenberg har präglats av stor gästfrihet. Han var

medlem i Nyåkers missionsförsamling sedan många år.

23/9 Skoog byter klubb?

NORDMALING (VK)

Lars-Gunnar Skoog, Nordmalings IF:s kände dragplåster, har planer på att söka sig en ny klubb. Den senaste tidens beslut hos ett flertal av klubbmedlemmarna att minska ner på sin träning, och i vissa fall helt avbryta sin tävlingsverksamhet, gör att Lars-Gunnar Skoog tänker om.

– Det här har varit en tråkig säsong, konstaterar han. Det är bara jag som ställt upp på tävlingarna och den "skit" jag fick efter Vindelälvsloppet var inte heller roligt.

Det var redan för en månad sedan som Lars-Gunnar tog kontakt med Nisse Sjödin i Nordmalings IF. Han berättade då att han överväger att byta klubb. Sedan dess har han också haft kontakt med bl a IFK Umeå, IKSU, Sandvik och Umedalen.

• Avslöjar inte

– Chansen är 50–50 att jag kommer att byta, anser han, utan att avslöja vilken klubb det då kan bli fråga om.

– Nordmalings IF är på nästan alla sätt en bra klubb, menade

• Lars-Gunnar Skoog – byter klubb?

han. Ekonomiskt är det aldrig några bekymmer.

Motivet till klubbbyte ligger i stället på det sociala planet. Lars-Gunnar Skoog tycker det är kul när en klubb också fyller en social funktion. Ordnar träffar, gemensam träning och så vidare. Han erkänner samtidigt att han fick klara besked från NIF när han gick över att alla mer eller mindre skulle sköta sig själv.

– Hur det än var, så var vi ändå flera som alltid ställde upp på samma tävlingar och det har jag alltid tyckt varit en stimulans.

Han anser också att han oförtjänt fått ta emot en hel del "skit" för NIF:s medverkan i Vindelälvsloppet. Inte för att klubben deltog, utan för att NIF ställde upp i motionsklassen. Själv anser Lars-Gunnar att när en löpare tränar och tävlar till den grad som NIF:s löpare gjorde, då så bör laget också ställa upp i tävlingsklassen.

– Oavsett vad som händer i framtiden kommer jag den här säsongen att tävla för NIF. Sedan får vi se, konstaterar han.

I en kommentar från NIF säger Peder Renman att Lars-Gunnar Skoog alltid uppträtt korrekt mot klubben och att han också deklarerat att han eventuellt kommer att gå över till annan klubb.

• Hoppas inte...

– Vi hoppas naturligtvis att så inte blir fallet. Vi vill gärna ha Lars-Gunnar kvar, säger Peder Renman.

Han konstaterar samtidigt att klubben inför kommande säsong kommer att prioritera långdistanslöparna och i endast två fall, Mats Burström samt eventuellt Inger Karlsson, kommer att fullständigt stödja banlöparna. I Ingers fall är mera en fråga om hon själv väljer att fortsätta eller inte.

OWE FREDRIKSSON

26/9 Rådjur hade 15200 bq cesium

NORDMALING (VK)

Ett rekord i becquerel-ligan har noterats i Nordmaling.

Ett rådjur som skjutits på en av byn Levars utåkrar har uppmätts innehålla 15 200 becquerel cesium 137 per kg.

Mätningen har utförts av kommunens personal på miljö- och hälsoskyddskontoret. När resultatet visade sig togs provet om i tron att det var felaktigt.

Det var på måndagen som Harry Sjöström, Levar, sköt rådjuret på den sk Levarraningen. Djuret var en fullvuxen bock och av hornuppsättningen att döma var den på höjdpunkten av sin ålder.

– Det har ju pratats så mycket om älgarnas cesiumhalt och visst har jag väl befarat att även rådjur

ren skulle uppvisa höga värden men det här var högre än jag fruktat, konstaterar Harry Sjöström.

– Jag hade länge gått och väntat på det rätta tillfället för den här jakten. Jag visste var råbocken brukade komma fram och i måndags var jag där och väntade på honom.

– Hade jag då känt till att han skulle innehålla så mycket cesium så skulle jag nog hållit inne med skottet. 15 200 becquerel är så högt att jag inte ens vill mala ner köttet till hundmat, säger Harry Sjöström.

• Upp till 2 400

VK i Nordmaling har gått igenom övriga prover som är tagna på rådjur i kommunen. Ett rådjur provat den 31 juli innehöll 1 572 bq. Av provet framgår dock inte var djuret hittats. Ett djur från Hummelholm noterade den 19 augusti 1 300 och ett från Levar den 5 september 2 400. En dovhjort från Levar upp-

mättes på torsdagen till 3 500 bq.

• Varierar starkt

– Jag har aldrig hört talas om något rådjur i hela landet som hittills uppmätts till så höga värden som 15 000. Det säger Arne Andersson, ansvarig för jägareförbundets köttkontroll vid Livsmedelsverket i Uppsala.

– Vi känner till att värdena varierar starkt mellan olika rådjur i samma områden och det tror vi beror på hur de olika djuren söker sin föda. Det finns rådjur som betar väldigt tätt ner mot marken och troligtvis får dessa i sig högre halter.

Enligt vad han erfar så finns det knappast något frilevande vilt djur som nått detta höga värde vid ett prov. Han vill däremot inte utesluta att det kan ha förekommit i någon provad ren. I fisk är det däremot konstaterat högre värden.

OWE FREDRIKSSON

• Den "dansande polisen", Fred Lindgren, lärde ungdomarna ta ut turerna i squaredance vid en drogfri trivselskväll i Gräsmyr. Fr v Emma Johansson, Carina Lindgren, Linda Helmersson, Andreas Jonsson, Fred Lindgren, Agneta Nyberg, Magnus Lindgren och Jeanette Lindgren.

Gräsmysbor svängde om på nykterhetsafton

GRÄSMYR (VK)

– Ungdomsfylleriet tenderar att öka och detta för med sig ökad brottslighet, stölder och våldshandlingar, sa Fred Lindgren, polisinspektör i Umeå vid en drogfri trivselskväll i Gräsmyr.

– Skicka ut era barn och ungdomar i föreningslivet och då gärna någon nykterhetsrörelse, uppmanar han.

– Vi vill helt enkelt att föräldrarna ska ställa upp genom att skjutsa sina barn och samtidigt själva delta i olika aktiviteter.

Nykterhetsrörelsens olika ungdomsförbund satsar just nu på att få ut information och kunskap om olika droger.

– Hittills har medlemsantalet i

Nordmaling ökat med 100 ungdomar under sommaren och hösten, säger Kerstin Sjöström, IOGT-NTO, Brattsbacka.

• Kända problem

Under våren och försommaren upplevdes klara problem med alkoholförtäring bland ungdomar i Nordmaling. Tendensen var att drickandet gick ner i åldrarna. Det var inte ovanligt med fulla 13–14-åringar.

Kommunen beslutade ge pengar till lokala nykterhetsorganisationer för att sköta information och komma med åtgärdsförslag. Som ett led i denna satsning reser nu Fred Lindgren runt i Västerbotten och informerar om droger. Han är även känd som den dansande polisen.

• Uppskattat

Under onsdagskvällen besökte han Gräsmyr och med stort kunnande om droger höll han ett omtyckt föredrag. Publiken, ett 40-tal ordsbor i varierande åldrar från två år upp till 60, deltog sedan i hans snabbkurs i squaredance.

Bara efter någon timme dansade gammal som ung i alla de förekommande turerna. Dansundervisningen var till stora delar på engelska och för många blev språkundervisningen ett roligt inslag.

– Den ungdomssatsning som nu

görs inom nykterhetsrörelsen är mycket viktig, menar Fred Lindgren. Debutåldern för att prova alkohol har blivit allt lägre och nu måste vi vidta åtgärder. Föreningslivet är ett mycket bra alternativ, men det behöver nödvändigtvis inte vara nykterhetsrörelsen. Alla föreningar kan här göra en insats.

• Roligt

– Det är ju kul att dansa squaredance, säger Agneta Nyberg, Gräsmyr, som provade för första gången. Speciellt svårt var det inte heller, tycker hon och fick medhåll av kamraterna.

– Roligast är att vi får träffas och göra något kul tillsammans, menar ungdomarna.

– I den stora satsning som nu genomförs i lönet ingår en kunskapstävling, säger Per Jacobsson, IOGT-NTO i Umeå.

Vid de olika sammankomsterna får ungdomarna gemensamt lösa frågor kring droger och missbruk. I skolorna genomförs en tävling, där första pris är en lägervecka för hela klassen.

– För den uppsökande verksamheten har vi bl a anlitat Fred Lindgren, som nu besöker Gräsmyr, Hörnefors och senare Brattsbacka och Nordmaling, säger Per Jacobsson.

ANDERS WIKMAN

VÄSTERBOTTENS-KURIREN tisdag 30 september 1986

Brändes inne vid älgkrock

AVA (VK)

En dödsolycka inträffade vid en ålgkollision på E4:an strax norr om länsgränsen till Västerbotten vid 19-tiden på måndagskvällen. Föraren av en personbil omkom omedelbart sedan bilen vid älgkrocken kört i diket, mot en bergklack och därefter vältat. En förbipasserande hann precis fram och kände att föraren saknade puls innan bilen fattade eld. Kroppen kunde inte identifieras, men bilen är hemmahörande i Sundsvall.

Det var strax före kl 19 som

olyckan inträffade. Bilen var på väg i riktning norrut när den strax före södra infarten till Ava by kolliderade med en älg. Enligt obekräftade uppgifter på olycksplatsen skulle personbilen därefter ha snurrat ett flertal varv på vägbanan innan den slutligen hamnade i diket. Bilen kolliderade därefter med en skarp bergklack innan den slutligen vältade och därefter hamnade på hjulen igen.

• Ingen puls

Föraren av bilen torde ha omkommit omedelbart. En annan bilist hann precis gå fram till vraket efter bilen och konstatera att föraren saknade puls. En kort stund senare fattade olycksbilen eld och kroppen innebrändes i den helt övertända kupén.

OWE FREDRIKSSON

• En förbipasserande bilist hann precis gå fram till bilvraket och konstatera att föraren saknade puls. En kort stund senare fattade olycksbilen eld och kroppen innebrändes i den helt övertända kupén.

Nordin vill nyinvestera i krisdrabbade halkbanan

NORDMALING (VK)

Halkbanan i Nordmaling har hamnat i en besvärlig ekonomisk situation. Företaget har obetalda räntor till sin bank på nära 400 000 kr och för att klara upp detta vill man nu sälja fastigheten till kommunen för totalt 1,6 miljoner. Därefter ska Nordmalings trafikövervakningsplats som företaget heter hyra området av kommunen.

inga av ovanstående uppgifter har i sak bekräftats ännu. Anders Nordin, medger att informella diskussioner hållits. Samtidigt säger han att företaget behöver etappvis investera 700 000 kr med början redan i höst. Om så sker kommer motortidningen Vi Bilägare att förlägga samtliga sina bil- och däcktester till Nordmaling. Denna uppgift bekräftas också från Vi Bilägare.

Det råder ingen tvekan om att Anders Nordin, ägare av Nordmalings trafikövervakningsplats, den s.k. halkbanan har långtgående planer för sina företag där även Nordins bilskolor ingår. Frågan är bara om företagets ekonomiska situation kommer att sätta käppar i hjulen. Enligt vad VK erfar så ligger det efter med räntor som härrör från uppförandet av halkbanan på ca 390 000 kr. Byggnationen kostade enligt uppgift 3,2 miljoner när den byggdes 1984.

• Erbjudits köp

Det som VK erfar men som inte bekräftats i sak är att företaget bank – Föreningsbanken i Nordmaling – skriftligen varit i kontakt med politiker i kommunen. Efter att ha redogjort för den ekonomiska situationen och även dragit fram vissa konsekvenser vid en eventuell konkurs förs förslaget om ett kommunalt köp av fastigheten fram som diskussionunderlag. Köpesumman ska enligt uppgift vara 1,6 miljoner. Om en överenskommen köpskiss blir av ska Nordmalings trafikövervakningsplats övergå till att bli hyresgäst. Som parentes kan nämnas att Nordmalings kommun gjort liknande fastighetsköp tidigare.

• Ingen bekräftelse

Det är viktigt att inse skillnaden

mellan en officiell framställan till kommunen och en informell till kommunens enskilda politiker. Det senare alternativet protokollförs aldrig. VK var för några månader sedan i kontakt med Sture Lindgren, c. kommunalråd, när det första ryktet om ekonomiska problem för halkbanan hördes. Han förnekade då och även under måndagen att han skulle känna till företagets eventuella problem. Chefen för Föreningsbanken i Nordmaling bekräftar inte heller att det brev som banken sågs ha undertecknat.

• Ett centrum

Anders Nordin, ägare av halkbanan, bekräftar att informella kontakter tagits med politikerna men vill inte avslöja vad som diskuterats. Han talar däremot om att företaget just nu står inför förverkligandet av en lång rad investeringar som alla går ut på att Nordmaling ska bli ett centrum för trafikskoleverksamhet.

Vi har redan börjat så smått och överfört all utbildning för tung trafik från våra bilskolor i Umeå och Örnsköldsvik till bilskolan i Nordmaling, berättar han.

Med en total investering på 700 000 kr kan den här trafikövervakningsplatsen bli den absolut ledande i hela Sverige, säger han.

• Internatutbildning

Han berättar att det redan i viss utsträckning sedan någon månad tillbaka sker en internatutbildning vid halkbanan.

Körkortsaspiranterna kan gå en snabbkurs under exempelvis en vecka. Utbildningen omfattar antingen personbilskörkort, körkort för tung lastbil eller buss. Så småningom kommer även me-kort att ingå. Det är i första hand utbildning av statligt anställd personal som företaget ska sikta in sig på, exempelvis televerket och deras förare av tunga fordon. Därtill kommer också körkortsaspiranter vid OK:s trafikskolor. När investeringarna är gjorda och projektet till fullo är utfört ska banan vara utbyggd i olika etapper med bl.a. en högfartsträcka med halksimulator för personbil.

I dag finns ingen sådan utbildningsplats och den behövs bl.a. för ambulans- och polispersonal. – Vi kommer också att bygga en särskild bana där motortidningen

• Trots obetalda räntor på nära 400 000 kronor vill nu halkbanans ägare Anders Nordin nyinvestera. Om så sker kommer motortidningen Vi Bilägare att förlägga sina bil- och däcktester till Nordmaling.

Vi Bilägare ska genomföra sina däcktester. Dessutom har tidningen gjort klart att den även vill göra alla sina biltester vid vår bana här i Nordmaling, konstaterar Anders Nordin. Han poängterar samtidigt att Folkshälsans trafikskoleverksamhet också planerar att förlägga en del av sin verksamhet till banan.

• "Vi Bilägares testbana"

– Det är riktigt att vi har för avsikt att förlägga alla våra tester av

bilar och däck till banan i Nordmaling. Det bekräftar Sven-Åke Haglund, ansvarig utgivare av OK:s motortidning, Vi Bilägare.

– Vi kommer att leasa banan under garanterat fyra veckor per år för att kunna testa dels våra bilar men dels även nya sommar- och vinterdäck, konstaterar han.

– Fullt utbyggd kommer halkbanan i Nordmaling att bli ensam i sitt slag i Sverige. Den är fördelaktigt nog helt fri från producenter av

bilar och däck vilket gagnar oss, menar han.

Sven-Åke Haglund berättar också att tidningen Vi Bilägare har för avsikt att kalla den för just "Vi Bilägares testbana" och han menar att med de internationella samarbeten som tidningen har kommer man även att försöka etablera kontakter med olika bilföretag i Europa, exempelvis Mercedes, Fiat och Opel.

– En halkbana av det här slaget

ligger rätt i tiden och vi är beredda att nyttja banan men under förutsättning att en del av våra krav på åtgärder uppfylls redan i höst, deklarerar han.

NORDMALING

Owe
Fredriksson
0930/100 29

